

Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού

«Ο Οικονομικός Κώδικας της κυψέλης»

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: «Τράπεζες και Επενδύσεις – Επιλογές για το Μέλλον της Κυψέλης»

Διάρκεια: 45 - 60 λεπτά

1. Επισκόπηση

Η συγκεκριμένη ενότητα εισάγει τους μαθητές στις βασικές έννοιες της **αποταμίευσης**, των **τραπεζών** και των **επενδύσεων**, μέσα από παραδείγματα που βασίζονται στη ζωή της μέλισσας. Οι μαθητές μαθαίνουν τη σημασία της **στρατηγικής σκέψης**, της **αξιολόγησης ρίσκου** και της **αποθήκευσης πόρων** ως μέσα για τη διασφάλιση ενός σταθερού και βιώσιμου οικονομικού μέλλοντος. Παράλληλα, ενισχύεται η κατανόηση της **οικονομικής αλληλεξάρτησης** μεταξύ ατόμου και περιβάλλοντος, καθώς και η ανάγκη για **μακροπρόθεσμο σχεδιασμό**.

Η ενότητα ενισχύει την οικονομική ευφυΐα των παιδιών καθώς τα βοηθά να κατανοήσουν πώς να φυλάσσουν, να επενδύουν και να προστατεύουν τους πόρους τους με υπευθυνότητα και προνοητικότητα.

2. Μαθησιακοί Στόχοι

Οι μαθητές:

1. **Κατανοούν** την έννοια της **τράπεζας** ως μέσου ασφαλούς αποθήκευσης πόρων και εξοικειώνονται με βασικές λειτουργίες της.

Καλλιεργούν τη δεξιότητα της προστασίας πόρων και της επιλογής ασφαλών επιλογών.

2. **Αναγνωρίζουν** τι σημαίνει **επένδυση**, το **ρίσκο** που ενέχει και το ενδεχόμενο **μελλοντικού οφέλους**.

Μαθαίνουν να σταθμίζουν κόστη και οφέλη και να παίρνουν αποφάσεις με βάση τη στρατηγική σκέψη.

3. **Συνδέουν** την επιλογή πόρων (λουλουδιών) με **στρατηγικές επενδύσεις** που εμπεριέχουν πιθανότητα αποτυχίας αλλά και υψηλό όφελος.

Αναπτύσσουν την ικανότητα λήψης απόφασης με αναγνώριση ρίσκου και αξιολόγηση πιθανών αποτελεσμάτων.

4. **Αντιλαμβάνονται** τη σημασία της **αποθήκευσης πόρων** ως προϋπόθεση για **οικονομική ασφάλεια** και **βιωσιμότητα**.

Εξασκούνται στην καθυστέρηση της ικανοποίησης και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας.

5. **Συσχετίζουν** τη συμπεριφορά των μελισσών με την ανθρώπινη οικονομική συμπεριφορά και την ανάγκη για **προνοητικότητα** και **σχεδιασμό**.

Ενισχύουν την αυτορρύθμιση και τον προγραμματισμό για το μέλλον.

3. Περίγραμμα Μαθήματος

Το μάθημα συνήθως διαρκεί από 45 έως 60 λεπτά και κατανέμεται ως κάτωθι:

- Προ-αξιολόγηση / Συζήτηση (10 λεπτά)
- Αφήγηση & Εννοιολογική Κατανόηση (5 λεπτά)
- Βιωματικές Δραστηριότητες & Παιχνίδι Ρόλων (25 λεπτά)
- Σύνοψη & Ανασκόπηση (10 λεπτά)
- Αξιολόγηση μαθητών (5 λεπτά)
- Επίλογος (5 λεπτά)

Υλικό Μαθήματος / Εκτυπώσεις

Το υλικό του μαθήματος (βρίσκεται στο παράρτημα) περιλαμβάνει:

- **Πίνακες με κερήθρα:** για την κατηγοριοποίηση των επιλογών αποθήκευσης και επένδυσης
- **Καρτέλες με «λουλούδια-επενδύσεις»** και νομίσματα-μέλι (από την πρώτη ενότητα)
- **Οπτικό υλικό με την Τράπεζα της Κυψέλης**
- **Σχέδιο Κυψέλης – Φύλλο Σχεδίου και Ανάλυσης Επιλογών**

Οδηγίες για Παιδιά με Μαθησιακές Δυσκολίες

Η ενότητα περιλαμβάνει αφηρημένες έννοιες όπως «επένδυση» και «ρίσκο», γι' αυτό απαιτείται ενίσχυση της **οπτικοποίησης**, της **κινησιακής συμμετοχής** και της **καθοδηγούμενης σκέψης**.

Γενικές Προσαρμογές:

- **Χρήση εικονογραφημένων καρτών** (π.χ. Τράπεζα = κυψέλη με ασπίδα, Επένδυση = λουλούδι + νέκταρ + ρίσκο)
- **Μικρές προτάσεις, σταδιακή ανάγνωση** των οδηγιών από τον εκπαιδευτικό
- **Επαναλαμβανόμενη χρήση λέξεων-κλειδιών:** αποταμίευση, επένδυση, ρίσκο, σχέδιο
- **Υποστήριξη με χειρονομίες ή κινήσεις,** π.χ. για να δείξουν «ποιο είναι πιο μακριά» ή «ποιο έχει περισσότερο μέλι»
- **Δυνατότητα απαντήσεων προφορικά** ή με κύκλο/σταυρό σε προεκτυπωμένες επιλογές

Χρήσιμο Υλικό για τον Εκπαιδευτικό

Μελετήστε τις παρακάτω έννοιες και μεταφέρετε τις στους μαθητές, όπως αναλύονται στην τρίτη στήλη.

Βασικές Οικονομικές Έννοιες

Έννοια	Εξήγηση για τον Εκπαιδευτικό	Πώς θα εξηγήσετε στα παιδιά
Τράπεζα	Χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί ως ασφαλής φύλακας των οικονομικών πόρων των πολιτών. Προσφέρει υπηρεσίες αποταμίευσης, απολαβές (τόκους) για τις καταθέσεις, καθώς και επενδυτικά προϊόντα που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του κεφαλαίου. Αποτελεί βασικό πυλώνα του σύγχρονου οικονομικού συστήματος.	Είναι ένα ίδρυμα, που λειτουργεί σαν θησαυροφυλάκιο για τα χρήματά σου. Εκεί τα κρατάς με ασφάλεια και, ως ανταμοιβή για την εμπιστοσύνη που δείχνεις, η τράπεζα σου προσφέρει και κάποια επιπλέον χρήματα, που ονομάζονται τόκος.
Αποταμίευση	Η συνειδητή και προγραμματισμένη απόφαση να διατηρήσουμε ένα μέρος των διαθέσιμων οικονομικών μας πόρων για μελλοντική αξιοποίηση. Αποτελεί θεμελιώδη οικονομική συνήθεια που εξασφαλίζει οικονομική ασφάλεια και την ικανότητα αντιμετώπισης απρόβλεπτων καταστάσεων ή την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων.	Είναι η συνειδητή επιλογή να αφήσεις στην άκρη ένα μέρος των χρημάτων σου, αντί να τα ξοδέψεις αμέσως. Έτσι, όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή ή εμφανιστεί μια ανάγκη ή μια ευκαιρία στο μέλλον, θα είσαι σε θέση να ανταποκριθείς.

Έννοια	Εξήγηση για τον Εκπαιδευτικό	Πώς θα εξηγήσετε στα παιδιά
Επένδυση	Η στρατηγική διάθεση οικονομικών πόρων ή χρόνου με στόχο την απόκτηση μεγαλύτερου οφέλους στο μέλλον. Κάθε επένδυση ενέχει κίνδυνο, καθώς το αποτέλεσμα δεν είναι εγγυημένο και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Η κατανόηση της σχέσης ρίσκου-απόδοσης είναι κρίσιμη για την ανάληψη υπεύθυνων επενδυτικών αποφάσεων.	Σημαίνει ότι διαθέτεις κάποιους από τους πόρους σου—χρήματα, χρόνο, ενέργεια—με το όραμα ότι αύριο θα αποκομίσεις κάτι μεγαλύτερο σε αξία. Ωστόσο, κάθε επένδυση κρύβει και έναν κίνδυνο(ρίσκο): δεν υπάρχει εγγύηση ότι τα πράγματα θα εξελιχθούν όπως τα ονειρεύτηκες.
Ρίσκο	Η ικανότητα αναγνώρισης και αξιολόγησης των πιθανών αρνητικών συνεπειών μιας απόφασης. Αποτελεί θεμελιώδη δεξιότητα για την ανάληψη υπεύθυνων οικονομικών επιλογών.	Είναι η ικανότητα να αναγνωρίζεις τι μπορεί να πάει στραβά σε μια απόφαση ή επιλογή που κάνεις. Όταν καταλαβαίνεις τους πιθανούς κινδύνους, μπορείς να αποφασίσεις αν είσαι διατεθειμένος να τους αντιμετωπίσεις ή αν προτιμάς μια πιο ασφαλή επιλογή.
Στρατηγική Επιλογή	Μια προσεκτικά μελετημένη απόφαση, που βασίζεται στη συστηματική αξιολόγηση τριών βασικών παραμέτρων: α) του κόστους (τι θυσιάζουμε), β) της ωφέλειας (τι κερδίζουμε) και γ) του κινδύνου (τι μπορεί να χάσουμε). Αυτή η διαδικασία στάθμισης οδηγεί σε ώριμες και υπεύθυνες επιλογές που εξυπηρετούν τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά μας..	Είναι μια απόφαση που δεν παίρνεις στα γρήγορα. Πρώτα εξετάζεις, προσεκτικά, το κόστος, το όφελος και τους πιθανούς κινδύνους. Πριν αποφασίσεις, σκέφτεσαι: «Πόσο κοστίζει; Τι θα κερδίσω; Μπορεί να πάει στραβά;» Μόνο όταν έχεις μια ξεκάθαρη εικόνα, μπορείς να επιλέξεις τη λύση που σε συμφέρει περισσότερο.

Εννοιολογική σύνδεση με τη ζωή της μέλισσας

Έννοια	Πώς μεταφράζεται στη ζωή της μέλισσας	Πώς μεταφέρεται στα παιδιά
Αποθήκευση	Η μέλισσα συλλέγει το πολύτιμο νέκταρ από τα λουλούδια και το μετατρέπει σε μέλι, το οποίο τοποθετεί προσεκτικά σε σφραγισμένα κελιά της κυψέλης. Έτσι εξασφαλίζει τροφή για τον χειμώνα, όταν δεν θα υπάρχουν λουλούδια.	Όπως η μέλισσα φυλάει το μέλι της σε ασφαλή κελιά για τον χειμώνα, έτσι κι εσύ μπορείς να φυλάς τα χρήματά σου στην τράπεζα για να τα έχεις όταν τα χρειαστείς.
Επιλογή	Η μέλισσα εξερευνά διάφορα λουλούδια και επιλέγει εκείνα που έχουν το πιο πλούσιο νέκταρ. Υπολογίζει όμως και την απόσταση: αξίζει να πετάξει μακριά για ένα καλύτερο λουλούδι, ή είναι πιο έξυπνο να επισκεφτεί ένα κοντινότερο.	Η μέλισσα επιλέγει ποια λουλούδια αξίζουν τον κόπο, ακόμα κι αν είναι μακριά. Εσύ μαθαίνεις να επιλέγεις πού θα δώσεις τα χρήματά σου και αυτό είναι κάτι που θα σου φέρει μεγαλύτερη ανταμοιβή στο μέλλον.
Σχέδιο	Η κυψέλη δεν χτίζεται τυχαία. Οι μέλισσες αποφασίζουν με στρατηγική σκέψη πού θα δημιουργήσουν νέα κελιά, ώστε να φιλοξενήσουν περισσότερο μέλι, νέες μέλισσες ή τη βασίλισσα. Κάθε βήμα είναι μέρος ενός μεγαλύτερου σχεδίου.	Η κυψέλη δεν χτίζεται τυχαία—οι μέλισσες σχεδιάζουν κάθε βήμα. Το ίδιο κι εσύ: όταν κάνεις ένα πλάνο για το πώς θα διαχειριστείς τους πόρους σου, ξέρεις πού πηγαίνουν και τι θέλεις να πετύχεις.
Αξιολόγηση Ρίσκου	Πριν πετάξει προς ένα μακρινό λιβάδι, η μέλισσα ζυγίζει τους κινδύνους: την κούραση, τους πιθανούς εχθρούς, και αν τελικά αξίζει η προσπάθεια για το νέκταρ που θα βρει εκεί.	Η μέλισσα σκέφτεται αν αξίζει να πετάξει τόσο μακριά. Κι εσύ μαθαίνεις να αναγνωρίζεις τους κινδύνους, να εξετάζεις αν αξίζει το ρίσκο και τι μπορεί να πάει στραβά, πριν πάρεις μια σημαντική οικονομική απόφαση.

Ασκήσεις προαξιολόγησης (10 λεπτά)

α) Πείτε στα παιδιά να ανοίξουν το βιβλίο τους και να συμπληρώσουν το όνομά τους.

β) Στη συνέχεια, επιλέγετε κάποια για να διαβάσουν δυνατά την εισαγωγή (σελ. 1 βιβλίου).

«Οι μέλισσες είναι από τα πιο έξυπνα όντα στη φύση όταν πρόκειται για οικονομία!»

Στην κυψέλη τους:

Αποθηκεύουν με σύνεση. Οι μέλισσες δεν καταναλώνουν όλο το μέλι που συλλέγουν, αμέσως. Αποθηκεύουν το πολύτιμο μέλι σε καλά σφραγισμένα κελιά, όπως εμείς βάζουμε τα χρήματά μας στην τράπεζα. Γνωρίζουν ότι ο χειμώνας έρχεται και πρέπει να έχουν αρκετά αποθέματα για να επιβιώσουν.

Επενδύουν με στρατηγική. Κάθε μέρα, οι μέλισσες-ανιχνεύτριες εξερευνούν το περιβάλλον για να βρουν τα καλύτερα λουλούδια. Μερικές φορές πετούν μακριά, κουράζονται περισσότερο, ρισκάρουν - αλλά αν βρουν ένα λιβάδι γεμάτο πλούσιο νέκταρ, το κέρδος είναι τεράστιο για όλη την κυψέλη! Αυτό είναι επένδυση: παίρνεις ένα υπολογισμένο ρίσκο για μεγαλύτερο όφελος στο μέλλον.

Σχεδιάζουν για το μέλλον. Η κυψέλη δεν ζει μόνο για το σήμερα. Οι μέλισσες χαίρονται την κάθε τους μέρα, ενώ ταυτόχρονα χτίζουν νέα κελιά, φροντίζουν τα αυγά και τα νέα μέλη της κυψέλης, προστατεύουν τη βασίλισσα - όλα αυτά είναι επενδύσεις στο μέλλον (και το ατομικό και της κοινότητάς τους).

Συνεργάζονται για το κοινό καλό. Κάθε μέλισσα γνωρίζει τον ρόλο της. Μερικές συλλέγουν, μερικές φυλάνε, και άλλες χτίζουν. Όλες μαζί δημιουργούν μια ισχυρή «οικονομία» που διασφαλίζει την επιβίωση και την ευημερία της κυψέλης.

Με τη βοήθειά τους, θα μάθουμε:

Τι είναι οι τράπεζες και οι επενδύσεις.

Πώς οι μέλισσες αποθηκεύουν και επενδύουν τους πόρους τους.

Τη σημασία της στρατηγικής σκέψης και της αξιολόγησης ρίσκου στις οικονομικές αποφάσεις.

Η ζωή της μέλισσας αποτελεί τη βάση για να κατανοήσεις, πώς μπορείς να αποταμιεύσεις και να επενδύσεις για το μέλλον σου, όπως κάνουν και αυτές για την κυψέλη τους!»

γ) Υποδεικνύετε να διαβάσει το κάθε παιδί, από μέσα του, τις «**Βασικές έννοιες**», που αναγράφονται στη σελ. 2 του βιβλίου τους και

δ) Αρχίστε τη συζήτηση μαζί τους, ρωτώντας:

1. **Τι είναι τράπεζα; (Ανοιχτή Ερώτηση)**

Γράψε τι πιστεύεις ότι κάνει μια τράπεζα.

2. **Τι σημαίνει επένδυση; (Ανοιχτή Ερώτηση)**

Πες με δικά σου λόγια τι καταλαβαίνεις όταν ακούς τη λέξη επένδυση.

3. **Αν έχεις κάτι πολύτιμο (όπως το μέλι για τη μέλισσα), τι θα το έκανες;**

- ο Α) Θα το αποθήκευα σε ασφαλές μέρος.
- ο Β) Θα το αντάλλασσα για κάτι άλλο.
- ο Γ) Θα το μοιραζόμουν με όλους.

4. **Τι πιστεύεις ότι σημαίνει ρίσκο; (Ανοιχτή Ερώτηση)**

Γράψε τι πιστεύεις ότι μπορεί να σημαίνει «ρίσκο» στις οικονομικές αποφάσεις που παίρνουμε.

Ζητήστε από τους μαθητές, να συμπληρώνουν την κάθε απάντηση στο βιβλίο εργασίας, στη σελ. 3, στην άσκηση: «Ερωτήσεις προβληματισμού»

Ιστορία: Οι Μέλισσες και η Σοφία της Κυψέλης (5 λεπτά)

Η Τράπεζα της Κυψέλης

Συνεχίστε παρουσιάζοντας στους μαθητές σας τη λειτουργία της κυψέλης και μοιραστείτε μαζί τους την ιστορία «**Η Απόφαση της Εξερευνήτριας**», που βρίσκεται στην επόμενη σελίδα.

Οι μέλισσες αποθηκεύουν το μέλι τους σε καλά σφραγισμένα κελιά για να το προστατεύσουν από καταστροφή. Η βασίλισσα εξηγεί ότι η ασφάλεια είναι το πρώτο βήμα για την επιβίωση της κυψέλης.

Οι Μέλισσες Επενδυτές

Ορισμένες μέλισσες ρισκάρουν και επενδύουν σε νέα λουλούδια με πλούσιο νέκταρ. Η επένδυση αυτή βοηθά όχι μόνο τις ίδιες αλλά και τη φύση, καθώς με την επικοινωνία συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ιστορία κατανόησης: Η Απόφαση της Εξερευνήτριας

Μια ηλιόλουστη μέρα στην άκρη του λιβαδιού, η **Νεφέλη**, μια έμπειρη εργάτρια μέλισσα, στεκόταν στην είσοδο της κυψέλης κοιτώντας μακριά. Ο αέρας μύριζε φρέσκο νέκταρ, και οι πρώτες ανιχνεύτριες είχαν ήδη φέρει νέα:

– «Βρήκαμε τρία διαφορετικά μέρη με λουλούδια», φώναξε μια από αυτές. «Το κοντινό έχει λίγα λουλούδια, το μεσαίο έχει αρκετά, και το τρίτο, το πιο μακρινό... έχει πάρα πολλά! Αλλά έχει και δυνατό άνεμο!»

Οι μέλισσες μαζεύτηκαν για συμβούλιο.

Η Νεφέλη σκέφτηκε:

«Αν πάμε στο κοντινό, θα έχουμε λίγες σταγόνες για σήμερα. Αν πάμε στο μεσαίο, είμαστε ασφαλείς. Αν όμως ρισκάρουμε και πάμε στο μακρινό... μπορεί να μαζέψουμε τόσο πολύ μέλι που να έχουμε και για τις δύσκολες μέρες.»

Η βασίλισσα τις κοίταξε και είπε:

– «Η απόφαση είναι δική σας. Η κυψέλη χρειάζεται και ασφάλεια και όραμα.»

Κάποιες μέλισσες επέλεξαν τα κοντινά λουλούδια. Κάποιες άλλες, σαν τη Νεφέλη, **επένδυσαν** στο μακρινό μέρος, αποθηκεύοντας πολύτιμο μέλι στα πιο προστατευμένα κελιά.

Τον χειμώνα που ήρθε, **όλες οι επιλογές είχαν σημασία**. Οι μεν έφεραν ασφάλεια. Οι δε βοήθησαν την κυψέλη να έχει περίσσειμα. Και μαζί, είχαν κάνει το σωστό σχέδιο για το μέλλον.

Δραστηριότητες – Βιωματική Μάθηση (25 λεπτά)

Δραστηριότητα 1: Η Τράπεζα του Μελιού (ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ) (15 λεπτά)

Στόχος:

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η αποθήκευση σε ασφαλές μέρος είναι το πρώτο βήμα οικονομικής ασφάλειας – όπως η τράπεζα για τους ανθρώπους.

Υλικά:

10 «μελονομίσματα» ανά παιδί, (από το παράρτημα 1)

3 «κελιά» - κουτιά, με χρώματα και διαφορετικά χαρακτηριστικά (εικόνες ή κάρτες)

Κελί 2 - Στο κέντρο της κυψέλης (Μέτρια ασφάλεια / Σχετική δυσκολία στην πρόσβαση)

«Αυτό το κελί βρίσκεται κάπου στη μέση της κυψέλης. Για να φτάσεις εκεί, πρέπει να περάσεις μέσα από άλλα κελιά και άλλες μέλισσες—χρειάζεται λίγος κόπος αλλά δεν είναι και πολύ δύσκολο.

Η ασφάλεια εδώ είναι καλύτερη: Ακόμα κι αν μπει ένας εχθρός, δεν θα φτάσει τόσο εύκολα στο κελί σου γιατί υπάρχουν και άλλες μέλισσες μπροστά που θα τον σταματήσουν. Όμως, αν χρειαστείς το μέλι σου γρήγορα, θα πρέπει να περιμένεις λίγο και να κάνεις λίγο δρόμο.

Σκεφτείτε: Είναι σαν να έχεις τα χρήματά σου σε έναν τραπεζικό λογαριασμό—είναι ασφαλή και μπορείς να τα πάρεις όποτε θες, αλλά πρέπει να πας στην τράπεζα ή στο ΑΤΜ.»

Κελί 3 - Βαθιά στην κυψέλη (Υψηλή ασφάλεια / Αργή πρόσβαση)

«Αυτό το κελί είναι στο πιο κρυφό και προστατευμένο σημείο της κυψέλης, πολύ μακριά από την είσοδο. Για να φτάσεις εκεί, πρέπει να διασχίσεις ολόκληρη την κυψέλη—χρειάζεται χρόνος και κόπος!

Το καλό είναι ότι το μέλι σου είναι εξαιρετικά ασφαλές εδώ. Κανένας εχθρός δεν θα μπορέσει να φτάσει τόσο βαθιά χωρίς να τον σταματήσουν οι άλλες μέλισσες. Είναι το πιο προστατευμένο μέρος! Όμως, αν χρειαστείς επειγόντως το μέλι σου, θα πρέπει να περιμένεις αρκετά για να το πάρεις.

Σκεφτείτε: Είναι σαν να έχεις βάλει τα χρήματά σου στην Τράπεζα με τη συμφωνία να τα πάρεις σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία (προθεσμιακή κατάθεση) ή σε μια επένδυση. Είναι πολύ ασφαλή, αλλά δεν μπορείς να τα πάρεις όποτε τα θέλεις.»

4. Συζήτηση πριν την επιλογή

Κάντε μερικές ερωτήσεις για να βοηθήσετε τα παιδιά να σκεφτούν:

- «Τι είναι πιο σημαντικό για εσάς: Να έχετε το μέλι σας κοντά και διαθέσιμο, ή να είναι πολύ ασφαλές;»
- «Τι θα γινόταν αν χρειαζόσασταν επειγόντως λίγο μέλι για να φάτε αύριο;»
- «Τι θα γινόταν αν η κυψέλη δεχόταν επίθεση από μια αρκούδα;»
- «Υπάρχει κάποια "τέλεια" επιλογή που έχει και ασφάλεια και γρήγορη πρόσβαση;»

αλλά δεν είναι πολύ ασφαλή.»

5. Καλέστε τα παιδιά να επιλέξουν

Τώρα που έχουν κατανοήσει τα χαρακτηριστικά, πείτε:

«Σκεφτείτε προσεκτικά και επιλέξτε σε ποιο κελί θα φυλάξετε τα "μελλονομίσματά" σας. Σταθείτε μπροστά από το κελί που διαλέγετε.»

Ζητήστε από κάθε παιδί να σταθεί μπροστά από το κελί της επιλογής του. Παρατηρήστε τις επιλογές τους.

6. Συζητήστε τις επιλογές

Ξεκινήστε μια συζήτηση με ερωτήσεις όπως:

- «Γιατί επέλεξες αυτό το κελί;»
- «Τι σε έκανε να πιστέψεις ότι είναι η καλύτερη επιλογή για εσένα;»
- «Ποιο ήταν το πιο σημαντικό πράγμα που σκέφτηκες—την ασφάλεια ή την πρόσβαση;» (**πείτε να συμπληρώσουν την απάντηση στη σελίδα 6, του βιβλίου εργασίας στην άσκηση «Η Τράπεζα του μελιού»**)

7. Συνδέστε τις έννοιες με τις οικονομικές αρχές

Χρησιμοποιήστε τις απαντήσεις των παιδιών για να εξηγήσετε τις έννοιες:

α) Αποθήκευση = Αποταμίευση

«Όλα τα κελιά που είδαμε σήμερα αντιπροσωπεύουν **αποθήκευση του μελιού**. Όπως η μέλισσα επιλέγει πού θα φυλάξει το μέλι της για τον χειμώνα, έτσι κι εμείς επιλέγουμε πού θα αποταμιεύσουμε τα χρήματά μας. Η αποταμίευση σημαίνει να κρατάμε κάτι σήμερα για να το έχουμε όταν το χρειαστούμε αύριο.»

β) Ασφάλεια = Τράπεζα

«Κάθε κελί προσφέρει **διαφορετικό επίπεδο ασφάλειας**, όπως ακριβώς και οι διαφορετικοί τρόποι φύλαξης χρημάτων στην πραγματική ζωή:

- **Κελί κοντά στην είσοδο:** Σαν να κρατάς χρήματα στο σπίτι ή στην τσέπη σου—τα έχεις διαθέσιμα αμέσως αλλά μπορεί να τα χάσεις πιο εύκολα.
- **Κελί στο κέντρο:** Σαν έναν κανονικό τραπεζικό λογαριασμό—τα χρήματά σου είναι ασφαλή και μπορείς να τα πάρεις όποτε χρειαστείς.
- **Κελί βαθιά:** Σαν μια προθεσμιακή κατάθεση ή μια επένδυση—τα χρήματά σου είναι πολύ ασφαλή αλλά χρειάζεσαι χρόνο για να τα πάρεις πίσω.

Η τράπεζα είναι σαν τα πιο ασφαλή κελιά της κυψέλης—φροντίζει να προστατεύει τα χρήματά μας.»

γ) Επιλογή = Στρατηγική απόφαση

«Η επιλογή του κελιού που κάνατε δεν ήταν τυχαία. Ήταν μια στρατηγική απόφαση! Σκεφτήκατε:

- **Το κόστος:** Τι χάνω αν διαλέξω αυτό το κελί; (π.χ. χάνω την ασφάλεια αν διαλέξω το κελί κοντά στην είσοδο)
- **Το όφελος:** Τι κερδίζω; (π.χ. κερδίζω γρήγορη πρόσβαση)
- **Τον κίνδυνο:** Τι μπορεί να πάει στραβά; (π.χ. μπορεί να χάσω το μέλι μου αν έρθει εχθρός)

Αυτό ακριβώς κάνουμε και στην πραγματική ζωή όταν αποφασίζουμε τι θα κάνουμε με τα χρήματά μας. Σκεφτόμαστε τι μας συμφέρει περισσότερο ανάλογα με τις ανάγκες μας.»

δ) Ρίσκο / Αναγνώριση κινδύνων

«Όταν επιλέγατε το κελί σας, αναγνωρίσατε και τους **κινδύνους**:

- Στο κελί κοντά στην είσοδο, ο κίνδυνος είναι να έρθει εχθρός.
- Στο βαθύ κελί, ο κίνδυνος είναι να μην μπορείς να πάρεις το μέλι σου όταν το χρειαστείς επειγόντως.

Η ικανότητα να βλέπεις τι μπορεί να πάει στραβά σε μια επιλογή, λέγεται **αναγνώριση κινδύνων**. Όταν γνωρίζεις τους κινδύνους, μπορείς να παίρνεις καλύτερες αποφάσεις!»

8. Κλείσιμο δραστηριότητας

Ρωτήστε τα παιδιά:

«Τώρα που καταλάβατε όλες αυτές τις έννοιες, θα αλλάζατε την επιλογή σας;

Γιατί ναι ή γιατί όχι;»

Τονίστε:

«Δεν υπάρχει μία "σωστή" απάντηση για όλους! Κάθε επιλογή εξαρτάται από τις ανάγκες, τους στόχους και τις προτεραιότητες του καθενός. Το σημαντικό είναι να σκεφτόμαστε προσεκτικά πριν αποφασίσουμε—όπως ακριβώς κάνουν οι έξυπνες μέλισσες!»

Δραστηριότητα 2: Ποιο λουλούδι αξίζει την επένδυση; (ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ) (10 λεπτά)

Στόχος:

Να κατανοήσουν οι μαθητές τη βασική **έννοια της επένδυσης και του ρίσκου**.

Οδηγίες:

1. Πριν ξεκινήσετε τη δραστηριότητα, ρωτήστε:

«Έχετε κάνει ποτέ κάτι που δεν ξέρατε αν θα πετύχει, αλλά δοκιμάσατε; Αυτό είναι ρίσκο!»

2. Μοιράζετε σε κάθε παιδί τρεις κάρτες λουλουδιών (ή τις παρουσιάζετε στον πίνακα) (βρίσκονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6):

- I. **Κοντινό Λουλούδι** – Εύκολη πρόσβαση, λίγο νέκταρ, **χαμηλό ρίσκο**
- II. **Μέτριο Λουλούδι** – Μέτρια απόσταση, αρκετό νέκταρ, **μέτριο ρίσκο**
- III. **Μακρινό Λουλούδι** – Δύσκολη πρόσβαση, πολύ νέκταρ, **υψηλό ρίσκο**.

3. Ζητάτε από τα παιδιά να **επιλέξουν ένα λουλούδι** και να κρατήσουν την κάρτα του.

4. Ρωτάτε:

- I. «Ποιο λουλούδι επέλεξες;» (να συμπληρώσουν την απάντηση στο βιβλίο εργασίας στη σελ. 5, στην άσκηση: Δραστηριότητα 2: Ποιο λουλούδι αξίζει την επένδυση;)
- II. «Είχε ρίσκο η επιλογή σου;»
- III. «Αν το μακρινό λουλούδι είχε τελικά λίγο νέκταρ, τι θα κάνεις την επόμενη φορά;»

«Ρίσκο είναι όταν κάνω κάτι και δεν ξέρω τι θα γίνει στο τέλος – μπορεί να πάει καλά, μπορεί και όχι.»

5. Τονίζετε ότι κάθε επένδυση έχει ρίσκο — δηλαδή, μπορεί να μας φέρει μεγάλο όφελος, αλλά υπάρχει και η πιθανότητα να μην πετύχει όπως το περιμέναμε. Όπως όταν μια μέλισσα πετάει μακριά για να βρει πιο πλούσιο νέκταρ: κουράζεται περισσότερο, μπορεί να καθυστερήσει ή να μην βρει τίποτα.

Όμως, αν πετύχει, το κέρδος είναι μεγάλο — για την ίδια και για όλη την κυψέλη.

Πριν πάρουμε μια τέτοια απόφαση — είτε είμαστε άνθρωποι είτε μέλισσες — χρειάζεται:

- να **γνωρίζουμε καλά τις επιλογές μας**,
- να **υπολογίσουμε τι μπορεί να κερδίσουμε και τι να χάσουμε**,
- να **ρωτήσουμε ή να ενημερωθούμε** από κάποιον που ξέρει,
- και να **σκεφτούμε αν είμαστε έτοιμοι** να περιμένουμε, να κουραστούμε ή να ρισκάρουμε.

Έτσι, κάνουμε πιο **σοφές επενδυτικές επιλογές** και χτίζουμε ένα **ασφαλές μέλλον**, όπως κάνει και η έξυπνη κυψέλη.

Δραστηριότητα 3: Σχέδιο κυψέλης – Η κυψέλη τού μέλλοντος (ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ)

Αν ο χρόνος σάς το επιτρέπει προτείνετε στα παιδιά να σχεδιάσουν τη δική τους κυψέλη.

Στόχος:

Να αναγνωρίσουν οι μαθητές τη σημασία του προγραμματισμού για μακροπρόθεσμους στόχους.

Οδηγίες:

1. Ζητήστε από τα παιδιά να σχεδιάσουν στη σελίδα 9, του βιβλίου εργασίας, την ιδανική κυψέλη.
2. Περιγράψτε τούς τρεις βασικούς τομείς:
 - ο **Αποθήκευση- Αποταμίευση**: «Η κυψέλη χρειάζεται έναν ασφαλή χώρο για το μέλι, όπως μια τράπεζα προστατεύει τα χρήματα.»
 - ο **Ανάπτυξη - Επένδυση** (νέοι τομείς, νέα λουλούδια): «Πρέπει να υπάρχει χώρος για να επενδύσουμε σε νέα λουλούδια που θα φέρουν περισσότερο νέκταρ.»
 - ο **Προστασία - Ασφάλεια**: «Χρειάζονται μέτρα ασφαλείας για να μην χαθούν οι πόροι μας από εισβολείς.»
3. Συζητήστε:
 - ο «Πώς μοιάζει αυτό με τον τρόπο που οργανώνουμε τα οικονομικά μας;»
 - ο «Γιατί είναι σημαντικό να σχεδιάζουμε το μέλλον μας;»

Σύνοψη – Ανασκόπηση (10 λεπτά)

Σύνοψη:

Κλείστε το μάθημα με μια θερμή συζήτηση. Πείτε στα παιδιά:

«Σήμερα ταξιδέψαμε μαζί με τις μέλισσες και μάθαμε κάτι πολύ σημαντικό!»

- Όπως οι μέλισσες φυλάνε το μέλι τους σε ασφαλή κελιά, έτσι κι εμείς μπορούμε να φυλάμε τα χρήματά μας στην τράπεζα για να είναι ασφαλή.
- Επένδυση σημαίνει να ρισκάρουμε λίγο. Μερικές φορές αξίζει να δοκιμάσουμε κάτι νέο!
- Πριν πάρουμε μια σημαντική απόφαση, καλό είναι να σκεφτούμε: «Τι θα κοστίσει; Τι θα κερδίσω; Τι μπορεί να πάει στραβά;» - Ακριβώς όπως κάνουν οι έξυπνες μέλισσες, γιατί **«χρειαζόμαστε και την ασφάλεια και το όραμα»**.

Αναστοχασμός:

Ανοίξτε μια ειλικρινή συζήτηση με τα παιδιά. Ρωτήστε τα, με γνήσιο ενδιαφέρον:

1. Τι σας άρεσε περισσότερο από το σημερινό μάθημα; Τι σας έμεινε;

(Αφήστε τα να μιλήσουν ελεύθερα - μπορεί να σας εκπλήξουν με τις παρατηρήσεις τους!)

2. Αν ήσασταν μέλισσα, ποιο λουλούδι θα διαλέγατε - το κοντινό, το μεσαίο ή το μακρινό; Γιατί;

(Αυτή η ερώτηση σας δείχνει πώς σκέφτηκαν για το ρίσκο)

3. Πώς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτά που μάθατε στην καθημερινή σας ζωή; Μπορείτε να σκεφτείτε ένα παράδειγμα;

(Ενθαρρύνετε συγκεκριμένα παραδείγματα: «Όταν πάρω χαρτζιλίκι...», «Όταν θέλω να αγοράσω...»)

Σημείωση::

Τον αναστοχασμό, μπορούν να τον κάνουν προφορικά (που είναι συνήθως πιο φυσικό, αυθόρμητο και ζωντανό) και να γραφουν στο βιβλίο τους στη Σελίδα 10, τις απαντήσεις.

Μην βιαστείτε. Αυτή η ενότητα ήταν ίσως η πιο απαιτητική, γιατί εισήγαγε **αφηρημένες έννοιες** (ρίσκο, επένδυση, στρατηγική απόφαση). Αφιερώστε χρόνο σε αυτή τη συζήτηση. Είναι η στιγμή που τα παιδιά συνδέουν πραγματικά τη θεωρία με τη ζωή τους. Κάποιες από τις καλύτερες στιγμές διδασκαλίας συμβαίνουν εδώ, όταν ένα παιδί λέει: «Α! Τώρα κατάλαβα!» Μην ανησυχείτε αν τα παιδιά δεν τα κατανόησαν όλα τέλεια με την πρώτη. Αυτές είναι έννοιες που θα εμβαθύνουν με τον καιρό.

Το σημαντικό είναι να κράτησαν:

- Ότι υπάρχουν τρόποι να προστατεύουμε τα χρήματά μας (τράπεζα)
- Ότι μπορούμε να επιλέξουμε να πάρουμε ρίσκο για κάτι καλύτερο (επένδυση)
- Ότι πρέπει να σκεφτόμαστε πριν αποφασίσουμε

Όπως οι μέλισσες, τα παιδιά μαθαίνουν να ισορροπούν ανάμεσα στην ασφάλεια και την περιπέτεια - μια δεξιότητα που θα τους χρησιμεύσει σε όλη τους τη ζωή.

Σήμερα, κάνατε μία επένδυση, φυτέψατε τον σπόρο. Χρειάζεται χρόνος για να ανθίσει. Το σημαντικό είναι ότι υπάρχει και το «έδαφος» είναι γόνιμο.

Αξιολόγηση μαθητών (5 λεπτά)

Μετά από την εποικοδομητική **σύνοψη** και τον **αναστοχασμό**, πείτε στους μαθητές να απαντήσουν στις ερωτήσεις του βιβλίου τους στη σελ. 8.

1. Τι κάνει μια τράπεζα;

- Α) Κρατά τα χρήματά μας ασφαλή. ☒
- Β) Μοιράζει χρήματα σε όλους.
- Γ) Ξοδεύει τα χρήματά μας χωρίς να ρωτήσει.

2. Τι είναι επένδυση;

- Α) Το να ξοδεύεις όλα σου τα χρήματα.
- Β) Το να χρησιμοποιείς κάτι που έχεις τώρα (χρήματα, χρόνο, κόπο) για να αποκτήσεις περισσότερα στο μέλλον. ☒
- Γ) Το να κρατάς τα χρήματά σου χωρίς να τα χρησιμοποιείς ποτέ.

3. Τι πρέπει να σκέφτεσαι πριν επενδύσεις;

- Α) Τι κέρδος μπορείς να έχεις. ☒
- Β) Πόσο όμορφη είναι η επένδυση.
- Γ) Πόσο γρήγορα μπορείς να ξοδέψεις τα χρήματα.

4. Ποιο είναι το κύριο όφελος της επένδυσης;

- Α) Η πιθανότητα να αποκτήσεις περισσότερα στο μέλλον. ☒
- Β) Να ξοδέψεις τα χρήματά σου γρήγορα.
- Γ) Να κρατήσεις τα χρήματά σου χωρίς ποτέ να τα χρησιμοποιήσεις.

5. Αν έχεις 20€, πώς θα τα μοιράσεις ανάμεσα σε αποταμίευση και επένδυση;

- Α) Θα βάλω 10€ στην αποταμίευση και 10€ στην επένδυση. ☒
- Β) Θα τα ξοδέψω όλα.
- Γ) Θα κρατήσω 2€ για αποταμίευση και θα ξοδέψω τα υπόλοιπα.

6. Ποια είναι η καλύτερη στρατηγική για να φυλάξεις τα χρήματά σου;

- Α) Να το αφήσεις κάπου χωρίς σκέψη.
- Β) Να το βάλεις σε ασφαλές μέρος, όπως μια τράπεζα. ☒
- Γ) Να το χαρίσεις σε κάποιον άλλο.

7. Πώς θα εξασφαλίσεις ότι οι πόροι σου είναι ασφαλείς;

- Α) Θα τους αποθηκεύσεις σε ένα ασφαλές μέρος. ☒
- Β) Θα τους ξοδέψεις αμέσως για να μην τους χάσεις.
- Γ) Θα τους αφήσεις απροστάτευτους.

Πείτε τους τις απαντήσεις και αφήστε τα, με κάθε σωστή απάντηση που έδωσαν, να ζουζουνίζουν, κουνώντας τα χέρια τους, όπως κουνούν οι μέλισσες τα φτερά τους!

Ενθαρρύνετε να κάνουν τη συζήτηση στο σπίτι (οι ερωτήσεις βρίσκονται στη σελ. 9 του βιβλίου τους):

- "Ρωτήστε τους γονείς σας: Πού φυλάνε τα χρήματά τους;"
- "Ποια επένδυση έχει κάνει η οικογένειά σας;" (σπίτι, αυτοκίνητο, σπουδές)

Αξίζουν συγχαρητήρια και σε εσάς και στα παιδιά. Διαβάστε τον επίλογο που βρίσκεται και στο βιβλίο τους (σελ. 10) και κλείστε με επιτυχία την προτελευταία ενότητα του προγράμματος **«Ο Οικονομικός Κώδικας τής κυψέλης»**

Επίλογος

Συγχαρητήρια!

Σήμερα εργαστήκατε στη δική σας κυψέλη, γίνατε πιο σοφοί και ... όπως οι μέλισσες στην κυψέλη τους:

Μάθατε να προστατεύετε τα αποθέματά σας σε ασφαλή κελιά → Τώρα ξέρετε γιατί χρησιμοποιούμε τράπεζες για να φυλάξουμε με ασφάλεια τα χρήματά μας!

Μάθατε να επενδύετε σε μακρινά λουλούδια παρά το ρίσκο → Τώρα καταλαβαίνετε πώς να παίρνετε υπολογισμένα ρίσκα για μεγαλύτερα κέρδη στο μέλλον!

Μάθατε να σχεδιάζετε για τον χειμώνα και τις δύσκολες μέρες → Τώρα μπορείτε να προγραμματίζετε και να αποταμιεύετε για το μέλλον σας!

Μάθατε να συνεργάζεστε για το κοινό καλό της κυψέλης → Τώρα ξέρετε πώς να κάνετε σοφές οικονομικές επιλογές που ωφελούν εσάς και το περιβάλλον σας!

Η μέλισσα είναι σύμβολο σύνεσης, προνοητικότητας και σοφίας—και σήμερα κι εσείς δείξατε όλα αυτά!

Χωρίς τις μέλισσες, τα λουλούδια δεν θα επικονιάζονταν, τα δέντρα δεν θα καρποφορούσαν, και ο κόσμος μας θα ήταν πολύ φτωχότερος. Οι μέλισσες μας διδάσκουν ότι με **προγραμματισμό, συνεργασία και σοφές επιλογές**, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα πλούσιο και ασφαλές μέλλον!

Μπράβο! Τώρα έχετε μάθει ότι πριν πάρουμε μια σημαντική απόφαση χρειάζεται:

- ✓ Να γνωρίζουμε καλά τις επιλογές μας
- ✓ Να υπολογίσουμε τι μπορεί να κερδίσουμε και τι να χάσουμε
- ✓ Να ρωτήσουμε ή να ενημερωθούμε από κάποιον που ξέρει
- ✓ Και να σκεφτούμε αν είμαστε έτοιμοι να περιμένουμε, να κουραστούμε ή να ρισκάρουμε

Είστε υπέροχοι! Από σήμερα σκέφτεστε σαν μέλισσες—με σύνεση, σοφία και προνοητικότητα. Αυτές οι δεξιότητες θα σας βοηθήσουν σε όλη σας τη ζωή!

«Στην επόμενη ενότητα, με τίτλο: **"Ασφάλεια στη Σύγχρονη Ζωή – Διαδικτυακές Συναλλαγές και Προστασία"**, τα παιδιά θα μάθουν πώς να προστατεύουν τα χρήματα και τα προσωπικά τους δεδομένα στον ψηφιακό κόσμο. Όπως οι μέλισσες προστατεύουν τα πολύτιμα αποθέματά τους από εισβολείς, έτσι κι εμείς πρέπει να μάθουμε πώς να προστατευόμαστε από ηλεκτρονικές απάτες και κινδύνους. Το μάθημα θα συνεχίσει την έννοια της **προνοητικότητας**, αλλά σε ένα πιο σύγχρονο, τεχνολογικό περιβάλλον.»

Σύνδεση με το Financial Competence Framework (FCF) και το Κοινό Πλαίσιο Δεξιότητων (ΚΠΔ)

Η ενότητα «Τράπεζες και Επενδύσεις – Επιλογές για το Μέλλον της Κυψέλης» ανταποκρίνεται στους στόχους του **Financial Competence Framework for Children and Youth**, ενισχύοντας την οικονομική και κοινωνική συνείδηση των παιδιών. Ο μαθητής είναι σε θέση να:

2.4.104 Κατανοεί τους στόχους των επενδύσεων, καθώς και ότι οι επενδύσεις διαφέρουν από την αποταμίευση.

2.4.106 Γνωρίζει τους κινδύνους των επενδύσεων.

2.4.111. Γνωρίζει ότι οι προηγούμενες αποδόσεις μιας επένδυσης δεν προβλέπουν τις μελλοντικές αποδόσεις και ότι η αξία μιας επένδυσης μπορεί να επηρεαστεί από διάφορους παράγοντες (π.χ. μακροοικονομικούς παράγοντες και παράγοντες που αφορούν ειδικά τις επενδύσεις)

Μέσα από τη φανταστική αλλά ρεαλιστική μεταφορά της ζωής της μέλισσας:

- **Ενισχύεται η ικανότητα πρόβλεψης** και εκτίμησης συνεπειών,
- **Καλλιεργείται η υπευθυνότητα και η στρατηγική σκέψη,**
- **Εδραιώνεται η πίστη στη δύναμη της γνώσης και της προνοητικότητας** ως βασικές δεξιότητες οικονομικής ευφυΐας.